

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek obrtništva drav. banovine

»OBRTNI VESTNIK« izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu in stane: celoletno . . . . . Din 40.— polletno . . . . . Din 20.— posamezna številka . . . . . Din 2.—	GLASILO OKROŽNIH ODBOROV, OBRTNIH ZDRUŽENJ IN OBRTNIH DRUŠTEV DRAVSKE BANOVINE	Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Ponatiski do- voljeni le z navedbo vira.
	UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO: LJUBLJANA, CANKARJEVO NABREŽJE 9.	Številka pri poštni hranilnici, podruž- nici v Ljubljani 10.860.

XIX. LETNIK.

V LJUBLJANI, DNE 1. MARCA 1936.

ŠTEV. 5.

Obrtniki na plan!

Če si moramo sami kovati svojo usodo, tedaj jo moramo trdo kovati!

Še vedno so naše obupne prošnje glas v nebo vpijočega v puščavi. Obrtništvo cele Slovenije je danes v tako kritičnem položaju, da je ogrožena ne samo njegova eksistenca, temveč z njim vred tudi temelji narodnega gospodarstva in nacionalnega razvoja. Usoda obrtništva je najtesneje povezana z usodo države, kajti obrtništvo je steber države v moralnem, gospodarskem, zgodovinskem in družinskem pomenu. S svojimi upravičenimi zahtevami hočemo samo državi dobro!

Zahtevamo olajšanje davčnih bremen, ker jih obrtništvo pri današnji zaposlitvi kljub najboljši volji ne bo moglo več vzdržati!

Neobhodno je potrebna izvedba pavšalizacije pridobnine po predlogih, ki jih je stavilo slovensko obrtništvo in kateri so bili sprejeti od vseh obrtnih organizacij cele države, ter Zbornice za TOI v Ljubljani tako, da se pavšalna obremenitev s pridobnino v splošnem zniža ter da se razdeljena po kategorijah z ozirom na obseg obratovanja in po številu zaposlenega delavstva razširi na vse kraje brez razlike. Da nam je mogoča kontrola pravilne ocene po davčnih in reklamacijskih odborih, zahtevamo večinsko zastopstvo davčnih zavezancev, ker le na ta način bo omogočena objektivna ocena. Tu ni mesta za šablonsko obravnavanje tako težkih vprašanj, kot ga zahteva slovenski obrtnik, kot poedinec in davkoplavevalec.

Smatramo, da je za uspešen razvoj in gospodarsko uspevanje obrtništva nujno potrebno, da se omogočijo cenen krediti, da se mu zajamči izterljivost terjatev za izvršeno delo in dobavljene izdelke in da se izvede zaščita obrtnikov, ki so ostali zadolženi brez lastne krivde, po zaslugi splošnih razmer in brezvestnih dolžnikov.

Zahtevamo, da se nemudoma zaščiti zadolženega obrtnika tako, da mu bo omogočeno odplačevanje dolgov v teku daljšega razdobja, ter da se uredi obrestovanje po zmernih obrestih! Zahtevamo pomoči in zaščite, vsaj trenutek prej, predno prav do temeljev propademo! Dolžan biti ni sramota, nečastno je dolžan ostati, kajti to vodi k gotovi propasti še tako zdravega gospodarstva! Hočemo rešiti svoje delavnice, svoje ogrožene domove in težko pridobljeno lastnino.

Zveza obrtnih društev za Dravsko banovino v Ljubljani sklicuje radi tega na dan 8. marca t. l. ob 1/2 10. uri dopoldne v veliki dvorani Trgovskega doma v Ljubljani (Gregorčičeva ulica) manifestacijsko zborovanje vsega obrtništva Dravske banovine, na katerem hočemo manifestirati naše upravičene zahteve. Dolžnost slehernega našega stanovskega tovariša je, da se tega zborovanja osebno udeleži!

Dne 8. marca mora vse stanovsko zavedno obrtništvo dvigniti svoj glas kot en mož z zahtevo, da se nam popravi in zboljša naš položaj. Ta manifestacija naših zahtev naj bo izraz naše volje do dela in volje do izpolnitve naših obvez! Predmet razprav tega zborovanja se tiče slehernega našega stanovskega tovariša.

Važnost in pomen tem težnjam pa bomo dali edino-le s svojo polnoštevilno udeležbo! Hočemo, da vidijo merodajni činitelji, da je obrtniški stan upravičen v borbi za svoje zahteve, po katerih vodi edino pot k napredku narodnega blagostanja.

To zborovanje je tem večje važnosti, ker se vrši ob 12. uri in ne sme nam biti žal nobenih žrtev, ki bi jih posameznik doprinesel k skupnemu uspehu!

Bratske organizacije v interesu celokupnega obrtništva Dravske banovine vljudno vabimo ter tovariško pozivamo, da v svojem področju pokrenejo vse potrebne korake za čim številnejšo udeležbo na tem zborovanju!

Redki so sicer taki pozivi, zato tem bolj važni! Ne odlašajmo! V združenih močeh in v nas samih iščimo uspeh! Dolžnost slehernega tovariša je, da pomaga do čim uspešnejšega izraza te manifestacije!

S to okrožnico Vas vabimo in pozivamo, da tudi s svojim sodelovanjem pripomorete do našega skupnega uspeha! Pozivamo pa bratske organizacije, da so na tem zborovanju brezpogojno zastopane!

Prepričani smo, da bo našel naš poziv polno razumevanje med tovariši obrtniki! Komur je za izboljšanje svojega položaja, ta pride gotovo na zborovanje!

Ing. Kregar Rado:

Upliv gospodarske krize na naše strokovno nadaljevalno šolstvo in njegova potreba

Pravočasna objava uredbe o strokovnih nadaljevalnih šolah je v materijelnem oziru rešila in zasigurala njihov obstoj in delovanje. Z izredno jasnovidnostjo je banski inšpektor gosp. Presl opozoril v svoji knjigi »Strokovnošolska politika« na posledice, ki morajo nastati, če se pravočasno ne poskrbi in ne zagotovi zadostna denarna sredstva, ki so potrebna za vzdrževanje teh šol.

Prepričan sem, da bi sedaj v času gospodarske krize šle redukcije v izdatkih za strokovno nadaljevalno šolstvo tako daleč, da bi bil s tem če že ne njihov obstoj pa vsaj njihovo delovanje močno ovirano. V večini slučajev bi bile prisiljene na vegetiranje. S tem aktom pa, da morajo občine in banovina skrbeti za vzdrževanje teh šol, je njihova bodočnost zasigurana.

Z zakonom in uredbo pa je urejen tudi obisk pouka. Uredba prisili vajence, da posejajo redno šolski pouk, mojstre pa, da vajence ne samo zadržujejo z raznimi izgovori doma in pri delu, temveč da pazijo, da grede vajenci tudi redno in pravočasno v šolo. Povsem razumljivo je, da oni mojstri, ki so vsled gospodarske krize primorani reducirati režijske stroške svojega obrata na minimum, skušajo čim bolj racionalno izrabiti delovne sile svojih delavcev, tako tudi one vajencev. Kljub jasnim določbam zakona in uredbe, ki predpisuje pouk na strokovnih nadaljevalnih šolah za vajence kot obvezen, zadržujejo nekateri mojstri vajence od pouka. V ta namen se poslužujejo raznih izgovorov, največ tega, da morajo dovršiti nujno delo in da rabijo pri tem delu tudi vajence. Če ne bi bila zakon in uredba v tej točki tako jasna in kazni za kršenje teh predpisov tako rigorozne, potem je gotovo, da bi bil obisk v mesecih delovne sezije minimalen.

Tudi je razumljivo, da bi inštitucije, ki so preje skrbele za te šole in jih vzdrževale, danes v dobi gospodarske krize, ko tudi njihovi dohodki stalno padajo, skušale prevladati vzdrževalne stroške vsaj deloma tudi na mojstre in vajence same. Ker pa so finančne prilike teh danes skrajno slabe, bi se tako njihov gmotni položaj le še poslabšal, posebno oni vajencev in njihovih staršev.

Z zakonom pa je danes zagotovljen pouk na strokovnih nadaljevalnih šolah za vse vajence brezplačen. Vajenci sicer prispevajo mesečno gotovo svoto, kateri denar pa se porabi pred vsem za nabavo šolskih potrebščin (za zvezke, papir, risalno orodje itd.). Ti prispevki omogočajo enotno nabavo in uporabo boljšega materijala. Uporaba boljših šolskih potrebščin pa je utemeljena in upravičena posebno v specijelnih strokovnih šolah. Za strokovni pouk v risanju se mora uporabljati le dober materijal, če

se hoče doseči zadovoljive uspehe. Za vsako precizno in natančno delo se mora rabiti precizno orodje in dober material, v tem slučaju dobra šestila, trikotji, ravnila, papir, svinčniki, tuši, barve itd.

Pravočasno uveljavljanje uredbe je preprečilo vse one nedostatke in posledice, ki bi sigurno nastopile sedaj, v dobi gospodarske krize. Večina strokovnih organizacij danes komaj krije izdatke za tekoče posle in ni misliti, da bi mogle te vzdrževati razmeroma tako drage institucije, kot so strokovne nadaljevalne šole, čeprav so te za naš obrtniški naraščaj fundamentalnega pomena. Tako pa je ravno gospodarska kriza pospešila uzakonjenje uredbe o strokovnih nadaljevalnih šolah in tako indirektno dosegla zasiguranje njihovega obstoja in delovanja.

Tudi se je s to uredbo odtegnilo celokupno strokovno nadaljevalno šolstvo vsakemu političnemu vplivu, ker je z uredbo podrejeno kr. banski upravi, ki namešča upravnike in učitelje teh šol.

Gospodarska kriza je dalje povzročila, da se je usmeril pouk na teh šolah v skrajno praktično smer. Sodobno narodno gospodarstvo zahteva racionalizacijo produkcije, ekonomsko izrabo gradiva in časa, moderno tehnologijo gradiva in s tem v zvezi poznavanje novega orodja, strojev itd. Tudi na trgovske posle se polaga mnogo več pažnje in se zahteva od vajencev poznavanje knjigovodstva, kalkulacije in drugih trgovskih poslov in to v mnogo večji meri kot prej! Važnost učnega gradiva, ki se obravnava za posamezne stroke, spoznavajo danes vedno bolj tudi vajenci sami. Pri pouku so pazljivi, se raje uče in je njihovo obnašanje v šoli neprimerno boljše in dostojnejše.

Toda z zasiguranjem denarnih sredstev za vzdrževanje strokovnih nadaljevalnih šol, pa še ni vse storjeno, kar je potrebno za sistematično delo. Vajenci sicer s svojimi prispevki krijejo izdatke za nabavo šolskih potrebščin, toda povsem manjkajo sredstva

za nabavo učil, pred vsem pa strokovnih učnih knjig. Ker je večina učnih moči brez prave strokovne naobrazbe, posebno v tehnični stroki, ne morejo nuditi vajeniškemu naraščaju vse one temeljne strokovne naobrazbe, ki jo ta potrebuje. Snov, ki se obdela v strokovnih tečajih za učitelje je tako obsežna, da je primoran strokovnjak omejiti se le na enciklopedično obravnavanje in je podrobna poglobitev v strokah povsem nemogoča. Podrobno poznavanje učnega gradiva, ki se mora vzporediti praktičnemu delu v delavnici, pa je ravno pri pouku vajencev nujno potrebna. S prvimi prijemi orodja in gradiva v delavnicah, morajo dobiti vajenci v šoli tudi prve, elementarne pojme svoje stroke tudi v teoriji. Povsem jasno je, da more tak praktičen pouk vršiti v delavnici le praktik-mojster ali njegov pomočnik, teoretični pouk pa teoretik-inženjer, ki pa mora stati v najtesnejšem stiku s praktičnim delom ali teoretično naobražen praktik-mojster. Tudi učitelji, ki so absolvirali strokovne tečaje, bi mogli v polni meri vršiti ta pouk, če bi imeli za to potrebne strokovne učne knjige. Pomanjkanje učnih knjig danes najbolj ovira in zadržuje strokovni pouk na teh šolah. Vso snov, ki se je obravnavala v šoli, se mora v obliki diktata podati vajencem in za boljše razumevanje snovi vse točno risati na tablo. Pri tem delu pa mora učitelj paziti ali vajenci slede njegovi razlagi, ali slede diktatu, ali pravilno prerisujejo iz šolske tabele. Da je tak pouk težak in zamuden, je povsem razumljivo. Ima pa še ta nedostatek, da vajenec, ki ni pazljiv ali ni navzoč, ne more zamujenega ali pogrešno napisanega ali narisane nadoknaditi. Za to namreč nima knjig in risb, iz katerih bi črpal, ozir. pogreške popravil. Tudi je specializacija pouka za posamezne stroke vsled tega celo otežkočena, če ne povsem izključena. S pomočjo učnih strokovnih knjig pa bi mogli tudi učitelji, ki imajo strokovne tečaje in mojstri-praktiki vršiti strokovni teoretični

pouk v polni meri in tudi veliko lažje. Poleg knjig pa so za pouk nujno potrebni modeli, risbe kot predloge in zbirka gradiva. Pouk v konstruktivnem risanju, brez modelov in predlog, opis gradiva in njegove obdelave pri tehnologiji in gradivoslovju je vsled pomanjkanja risbe pomanjkljiv.

Tudi ne smemo pozabiti, da mlajši obrtniški naraščaj (tako vajenci, kot pomočniki in mojstri) ne obvlada tujih jezikov in mu je nemogoče iz tuje strokovne literature črpati in slediti razvoju in napredku svoje stroke. Razvoj tehnike zavzema vedno večji razmah, vedno hitrejši tempo. Naš obrtnik mora slediti temu razvoju. Seznaniti se mora z novim gradivom, novimi pridobitvami v načinu obdelave gradiva in izdelave predmetov, drugače ga konkurenca kmalu izloči kot nepraktičnega in zastarelega. Težko je danes temu naraščaju, iz katerega vira naj črpa vse to, ko ne razume drugega jezika, kot slovenskega. Slovenska strokovna literatura mu pa tega nuditi ne more. Ceniki sami s slikami in zastopniki raznih inozemskih firm, ki te nove izdelke prodajajo, ga ne morejo poučiti v vseh potankostih sodobnih tehničnih pridobitev in izdelkov.

Spoznavanje teh nedostatkov pa sili naš obrtniški naraščaj, da se skuša vsaj za silo priučiti enega ali drugega tujega jezika, da si na ta način odpre vpogled v tujo strokovno literaturo. Pri vsem tem pa mora spoznati potrebo, da si ustvarimo tudi slo-

TOVARIŠI OBRTNIKI!

Tudi Vam ne bo prizanesla kruta usoda! Ali boste zapustili svoje družine nepreskrbljene, brez vsakih sredstev in podpore?

Od nikoder ne morete pričakovati pomoči, edino Vaša lastna

„Obrtniška samopomoč“

Ljubljana, Beethovnova ulica 10

Vam bo pomagala v največji stiski.

Zahtevajte takoj brezplačne informacije!

Alojzij Pavlin:

Zgodovina mode dveh tisoč let

Znano je, da Plzenskega piva ne morejo ponarediti na celem svetu nikjer, ker nimajo iste vode kot plzenska tovarna. Najbrž vsled enakega vzroka pošiljajo skoro vse češke tovarne svoje blago v apreturo na Angleško, ker ga nikjer ne apretirajo tako lepo kot tam. Zato jim v Angliji tudi natisnejo svoj žig, vsled katerega je običajno toliko prerakanja o pristnosti in nepristnosti angleške provenijence blaga. Pod drobnogledom se volna pokaže kot luskinasto vlakno, skodrano in zelo elastično. Če je treba, da dobijo niti lepši blesk, jih nategnejo toliko, da se luskinice postavijo pokonci in tako temeljitejši sprejmejo barvo. Vsled tega pa vlakno izgubi svojo naravno obliko, in ker je nategnjeno tudi ves ostali čas izdelave, se prične krčiti, ko ta pritisk pojenja, to je največ med izdelovanjem obleke in nošenjem. Ravno tako nekatere kislinske barve neugodno vplivajo na vlakna.

Toda v hazardni igri mode to tovarn ne moti. Če je barva moderna, se pač uporablja in tako trgovec, ki blago prodaja konsumentu, in največ konsument sam, plačata račun in dobičke modnih in tovarniških spekulacij. V naših razmerah, ko se obleka ne kupuje samo za eno sezijo, na kolikor so vse take cenejše modne stvari preračunane, bi trenutna simpatija ali celo zavidljivost ne smele nikogar zavajati k nepremišljene-

mu tekmovanju v modi. Premišljena uporaba razpoložljivih sredstev, poznanje zahtev uporabe oblačila, temeljnih zahtev in pravil mode, ki veljajo za vsako posamezno postavbo, starost in temperament, nam omogoča ustvarjati v oblačilih videz mladosti, resnosti ali frapantno eksotičnost tuje elegance, pa tudi žalosti in veselja. Le s temi predpogoji moremo tudi od mode zahtevati koristi in doseči uspehov.

*

Dolgo pred Kristusovim rojstvom in nekaj let po njem je veljala nošnja Ilirov, prebivalcev naših krajev. O njih so nam ohranjene le izkopanine orožja, posodja, okraskov in pokrival, iz katerih oblike sklepamo na nošnjo Sarmatov, največjega plemena tedanje srednje in vzhodne Evrope.

Za njimi so si osvojili oblast in uvedli svojo nošnjo Rimljani za skoro 300 let. Ves ta čas je rimsko oblačilo ostalo v bistvu enako. V naslednjih 200 letih pa se je slika hitro spreminjala z nošnjami Keltov, Hunov, Gotov, Langobardov in še več drugih plemen, ki pa vsled kratkotrajnega bivanja v naših krajih niso zapustili vidnih sledov.

Po letu 518. so bizantinski zgodovinarji prvič omenili prihajajoče Slovence, oblečene kot Dačane, takratne prebivalce današnje Solnograške. Na njihovem dolgoletnem pohodu preko bizantinskega cesarstva je nanje vplivala gotovo tudi vzhodno-rimska kultura, ki pa se je po prihodu v naše kraje kmalu razgubila v prid Frankovske. Franki so se takrat oblačili na še vedno razširjeni,

zahodno-rimski način, ki so ga prevzeli od germaniziranih Galcev. Križarske vojne so v to nošnjo prinesle tudi bizantinski vpliv, ter se je ta nošnja, pomešana in dopolnjena z nemško, obdržala tja do 14. stoletja. V kraljevskih ornatih pa se je ta slog obdržal celo do časa Napoleona v minulem stoletju.

Šele v 14. stoletju se je pričela razvijati v Evropi prava in popolnoma nova obleka, brez tunike in z krojem po životu, sukničjem in hlačami. Koncem 14. stoletja moda kraguljčkov, pristojačo pač le tedanje-mu poklicu grajskih norcev. S koncem srednjega veka je bilo tudi konec teh brezmišelnih oblačil, katere je zamenjala reformacijska nošnja 16. stoletja. V tem času se je dvignil ugled in zanimanje za španijo, ki je malo prej odkrila Ameriko in pregnala Maure iz svoje dežele. Vsled tega se je uveljavila l. 1550. tudi španska moda, ki je z malimi spremembami trajala do 30letne vojne v 17. stoletju. Vojna je prinesla tudi svojo modo, odgovarjajočo duhu časa, ki je po vojni nekoliko spremenjena trajala do l. 1670. Tega leta je nastopila svojo zmagoslavno pot francoska rokoko moda, ki je s svojim nedosežnim bogastvom fantazije, utrdila modno diktaturo Pariza, ki traja še danes. Vsled prevelikih zahtev v denarju in manirah, pa je po 120 letih svojega obstoja pokopala samo sebe in obenem najsi-jajnejšo epoho lepih umetnosti. Revolucija l. 1789. jo je popolnoma odpravila, četudi ne za vedno.

Francoska revolucija je postala tako največji mejnik vseh časov v pogledu obla-

vensko strokovno literaturo, ki bo obrtnikom vsaj v enciklopedični obliki podajala pregled sodobnih pridobitev strokovnega značaja. Z delom pa naj se prične od spodaj, ne od zgoraj. Prvo naj se izdajo učne knjige za nižje, to je za strokovne nadaljevalne šole, potem za srednje in končno za tehnične visoke šole. Srednješolski in visokošolski strokovni naraščaj vsaj deloma ovlada tuje jezike in ima tako možnost vpregleda in uporabe tuje strokovne literature. Z ozirom na velike stroške, s katerimi je zvezano tiskanje strokovnih učnih knjig, bi za prvo silo zadostovale litografirane skripte v par sto izvodih. Za obrtnike vseh strok pa bi zadostovala tudi ena sama revija, toda ta strokovno urejevana s sodelovanjem vseh strokovnjakov, večjega obsega, ki bi stalno obveščala naše obrtnike o vseh novih pridobitvah in to v pregledni obliki, poljudno podanih in izpopolnjenih s prvovrstnimi slikami.

Nujno potrebna je ustanovitev tehnološkega muzeja z zbirkami gradiva in strokovno knjižnico. Tehnološki laboratoriji naše univerze so danes prvovrstni in zadostujejo, v kolikor še ne, se dajo izpopolniti.

Kdor pozna strokovno literaturo ino zemcev, njihove tehnološke muzeje, njihove zbirke, knjižnice, laboratorije in stotine drugih pripomočkov, ki so obrtnikom vedno na razpolago, vedno dostopni, ta se mora čuditi, da pri vsej naši primitivnosti brez pripomočkov, še more naš obrtnik slediti razvoju in vztrajati v konkurenčnem boju.

Da pa vztraja, priča o njegovi izredni vztrajnosti, marljivosti in visoki inteligenci.

Uredba o volitvi svetnikov zbornic za TOI

Pasivna volivna pravica.

(Člena 9 in 10.)

Vsak moški, ki ima aktivno volivno pravico v smislu zgoraj obravnavanih določil uredbe, sme biti izvoljen za zborničnega svetnika ali namestnika. (Ženske nimajo pravice, da bi bile izvoljene.) Vsak kandidat pa mora izpolniti še naslednje pogoje:

1. stanovati mora v zborničnem območju najmanj 3 leta in to 3 poslednja leta; 3 poslednja leta mora dejansko in upravičeno opravljati svoj akt v zborničnem območju. Prejšnji volilni red je določal le dve leti izvrševanja akta in to računano 2 leti nazaj od dne razgrnitve volilnih imenikov, glede bivanja v zborničnem območju pa je prejšnji volivni red zahteval stalno bivanje brez minimalnega termina 3 let;

2. starost kandidata ne sme biti mlajša kot 30 let;

3. govoriti in pisati mora državni jezik; tega pogoja prejšnji volivni red ni vseboval;

čila. S terorjem in silo je uvedla enakost vseh stanov prvič tudi v kroju obleke, in to skoro 50 let prej kot v drugih evropskih državah. Obračunala je temeljito z vsemi nesmisli srednjega in novega veka, ki je popolnoma izgubil smisel za naravno linijo in obliko človeškega telesa. S paradoksnim trditvijo, da je le s posnemanjem starih antičnih, predvsem grških oblačil, mogoče ustvariti nekaj lepega in novega, so uvedli l. 1794. tako imenovano grško modo Empira, katere klasične linije pa so kaj kmalu pretiravali. Zanimivo je, da je francoska moda tega časa dobivala inspiracije iz Anglije, od koder se je takrat preselil v Pariz tudi ustanovitelj današnje svetovne modne hiše Worth.

Okrog leta 1840. se je začela povračati zopet moda rokokoja, katero je že Napoleon hotel zopet uvesti na dvoru. Njena sila je bila tako velika, da se je sedaj uveljavila že tretjič, vendar le za dobrih 20 let. Novi duh časa se ni dal več ustaviti, življenjski pogoji in zahteve ljudstva so se spremenile. Razvijajoči se tempo prometa in tehnike je stavil na modo svoje zahteve, in si jo v tem pogledu podredil. V začetku našega stoletja se razločno opaža prizadevanje mode, ustanoviti primerno oblačilo vsem novo nastajajočim poklicem in zahtevam individualnega okusa, kar se je do danes že kolikor toliko posrečilo. Zato pa je že tudi prodrla v slednjo gorsko vas, ki je bila do zadnjega časa najzvestejša čuvarka starih tradicij in narodnih noš.

(Konec.)

4. ne sme biti član uprave ali nadzorne odbora prisilnega združenja, ki spada v smislu določil § 387., odstavek 1. ob. z., pod nadzor zbornice, za katero kandidira; tega določila prejšnji volivni red ni vseboval, iz razloga, ker je šele novi obrtni zakon dal zbornicam nalogo vršenja nadzorstva nad združenji; ta določba temelji v logičnem dejstvu, da predsednik združenja, ki bi recimo bil izvoljen za zborničnega svetnika, ne more obenem samega sebe nadzirati, ker vrši zbornica, katera svetnik bi bil, funkcijo nadzornega oblastva nad združenji;

5. ne sme biti ne aktiven in tudi ne upokojen nameščenec dotične zbornice, za katere svetnika kandidira, niti prisilnega združenja, ki je bilo osnovano po določilih ob. z., niti njih zvez (okrožni odbori izrečno niso navedeni); prejšnji volivni red je prepovedal izvolitev le aktivnim zborničnim uradnikom;

6. ne sme voditi sodne pravde z zbornico, ne voditi ali imeti v zakupu kako zbornično podjetje in vobče ne sme biti v kaki zasebno-pravni zavezi proti zbornici; prejšnji volivni red je prepovedal izvolitev le onim, ki so zaostali s položitvijo računov o upravljanju zborničnega zavoda ali podjetja, in onim, ki so imeli v zakupu zbornično podjetje;

7. ne sme biti 6 mesecev v zaostanku s plačilom zbornične doklade, ali prispevka; izpolnitev tega pogoja je dokazati s potrdilom pristojne davčne uprave ali zbornice, ki ga je priložiti kandidatni listi;

8. ne sme biti izvzet od pasivne volivne pravice; po členu 10. uredbe ne sme biti izvoljen dotični, ki je bil obsojen zaradi tatvine, prevare, utaje, oduševstva, zaradi lažnega bankrotstva ali zaradi zločinstva, storjenega iz koristljubja ali zoper kogar se vodi sodna preiskava zaradi katerega naštetih deliktov, (pri čemer uredba ne vsebuje časovne omejitve), nadalje tisti, ki je bil pod stečajem, a še ni minilo 10 let, odkar je stečaj odpravljen.

Zaloga

stekla, porcelana, zrcal, svetilk, raznih okvirjev i. t. d.

STAVBNO

IN UMETNO STEKLARSTVO

Avgust Agnola

LJUBLJANA, TYRŠEVA CESTA 10

Račun poštne hranilnice 10.940. — Tel. 24-78

Volivci smejo biti izvoljeni samo v sistem volivnem telesu, v čigar volivni imenik so vpisani.

Člani javnih in drugih trgovskih družb, ki smejo voliti in izpolnjujejo tu zgoraj našteje pogoje z izjemo pogoja pod točko 1., smejo prav tako biti izvoljeni za zbornične svetnike ali namestnike.

(Se bo nadaljevalo.)

Za domače izrazoslovje

»Obtini Vestnik« je že poročal o prizadevanju tujih držav, da očistijo svoj jezik ter uvedejo domače izrazoslovje.

Slovenci smo imeli že pred Zjedinenjem strokovne zavode, na katerih se je uvajalo lepe domače izraze. Toda očitno brez pravega haska. Ta naša nesamostojnost in podrejenost se po osvobojenju ni prav nič zmanjšala.

Res, da je za predmete, ki se pri nas ne izdelujejo, skoro nemogoče dobiti pravega izraza, pač pa bi bilo pričakovati, da se poslužujemo vsaj naših najenostavnejših izrazov, kot n. pr. za orodje in slično. Med vsemi stanovi je med obrtništvom taka spakedranščina najbolj v navadi. Saj imamo mnogo domačih izrazov, ki so lepši in razumljivejši.

To nam je pokazal s spodnjim pregledom glavnega mizarskega orodja, bivši učitelj na srednji tehn. šoli v Ljubljani gosp. Alojzij Tratnik. Priobčujemo ga z namenom, da se uvede med obrtništvom. Opozorjamo obrtnike, da svoje vajence in pomočnike nauče, da se izražajo v lepih domačih izrazih. Izpitne komisije pa naj v bodoče pazijo posebno na to, da se kandidatje pravilno izražajo ter spoznavajo domače orodje in doma izdelane predmete z lepimi domačimi izrazi.

Ta pregled bo koristno služil tudi našim obrtnikom, ki se bavijo s tujo strokovno literaturo.

MIZARSKO ORODJE.

Skobelnik — Hobelbank.

Skobelno železo — Hobelbankeisen.

Skoba — Spitzbankhacken.

O b l i č i : — Hobel:

Spehalnik — Rauhbank.

Dvoreznik — Doppelhobel.

Ličnik — Schlichthobel.

Kosmač — Schrophhobel.

Raskar — Zahnhobel.

Venčenjak — Gesimshobel.

Straničar — Wandhobel.

Grabničar — Grathobel.

Utornik — Nuthobel.

Oploščnik — Plattbankhobel.

Sténičar — Rückwandhobel.

Brazdar — Falzhobel.

Osnovnik — Grundhobel.

Ladjičar — Schifhobel.

Žlebnik — Hohlkehlhobel.

Palčnik — Rundstabhobel.

Prepehalnik — Überschiebhobel.

Strgalnik — Schabhobel.

Ž a g e : — Sägen:

Čepnica — Absätzsäge.

Zarezilnica — Schlitzsäge.

Izrezovalka — Schweifsäge.

Prirezilnica — Ertersäge.

Lisičjirep — Fuchsschwanzsäge.

Luknjariča — Lochsäge.

Žaga grebenica — Gradsäge.

D o l b i l n o o r o d j e : — Stemmwerkzeuge:

Dleto — Stemmeisen.

Jeran — Balleisen.

Vajalo — Stechbeutel.

Dolbilo — Lochbeutel.
 Žlebnik — Hohleisen.
 Vdolbilo za ključavnice — Einlasseisen.
 Križno dleto — Kreuzmeisel.

Pile: — Feilen:

Raspa — Raspel.
 Pila polokrogla — Schlichtfeile halbrund.
 Pila ploskata — Schlichtfeile flach.
 Pila okrogla — Rundfeile.
 Pila žagarica — Sägefeile.

Svedri: — Bohrer:

Žebnik — Schneckenbohrer.
 Osrednjik — Zentrumböhrer.
 Spiralni sveder — Spiralbohrer.
 Šilo — Spitzbohrer.
 Povrtalo — Ausreiber.
 Vrtalo — Bohrwinde.

Merilno orodje: — Masse:

Kljuka lesena — Winkelhaken hölzern.
 Kljuka železna — Winkelhaken eisern.
 Ogelnik — Winkelmass.
 Jeralnik — Gehrungsmass.
 Poševnik — Schrägmass.
 Črtalnik — Streichmass.
 Zarezilnik — Schneidmass.
 Merilo — Bankmasstab.

Razno orodje: — Diverse Werkzeuge:

Izvičaj — Schraubenzieher.
 Risalo — Reisahle.
 Rezilnik — Schnitzer.
 Strgulja — Ziehklinge.
 Ognjilo — Ziehklingstahl.
 Šestilo — Spitzzirkel.
 Objemno šestilo — Greifzirkel.
 Razperilne klešče — Schränkzange.
 Klešče — Beisszange.
 Klešče ploščnate — Flachzange.
 Klešče okrogle — Rundzange.
 Svore — Schraubzwingen.
 Hlapec svora — Schraubknecht.
 Hlapec — Bankknecht.
 Čeljusti — Spannbacken.
 Primež za brušenje žage — Sägefeilkolben.
 Kladivo — Hammer.
 Kladivo malo — Stiftenhammer.
 Bat — Knipfel.
 Brus oljnati kamen — Abziehstein.
 Rezilni predalnik — Gehrungsschneidlade.
 Jeralnica — Gehrungsstosslade.
 Stiskalnik — Schraubloch.

Popravek. V poročilu o seji širše uprave Okrožnega odbora v Celju je bilo v zadnji številki »Obrtnega Vestnika« pomotoma objavljeno, da znaša proračun dohodkov za leto 1936 Din 219.000 mesto pravilno Din 49.000.

Obleka po meri ali konfekcija

Ker nepoučeni večkrat ne razlikujejo ali nepravilno sodijo med izdelavo obleke po meri in med konfekcijo, priobčujemo o teh načinih izdelave sodbo Trg. industr. zbornice v Hannoveru, ki pod izdelek »po meri« razume »ročni krojaški izdelek, izdelan po kroju in telesnih merah vsake poedine stranke posebej.«

Od tega je razlikovati konfekcijo, kot »serijsko izdelovanje oblačil za zalogo po normalnih merah«, ki se deli zopet na popolnoma šablonsko in strojno delo na tekočem traku pri velikih industrijskih podjetjih, ter na malo, tako rekoč hišno konfekcijsko obrt, ki je v veliki večini proizvodnica naše domače konfekcije, ki se pa tako po solidnosti kot eleganci izdelave od industrijske precej razlikuje. Vsled racionalnejše razdelitve dela pa stroške izdelave od dela po meri vendarle precej poceni.

Izjema teh treh načinov je konfekcija po meri, kjer se normalni kraj že pri krojenju spremeni po potrebi in meri naročnika, sicer pa običajno konfekcijsko izdelava.

Ta sodba s tako odličnega mesta, ki podaja osnovno razliko med oblačilom po meri in konfekcijo, odnosno konfekcijo po meri tako jasno, predvsem v kolikor se tiče same tehnike izdelovanja, je tudi za nas velike važnosti, ker bi prišla v gotovih slučajih, posebno ob event. sporih nelojalne konkurence lahko do veljave.

Obvestila

Delokrog pokrajinskih fotografov.

Na vprašanje nekega sreskega načelstva je Zbornica za TOI v Ljubljani pred kratkim glede delokroga pokrajinskih fotografov izjavila, da zastopa glede starih pokrajinskih fotografov enako stališče, kakor je označeno v razpisu ministrstva trgovine in industrije z dne 5. januarja 1935, br. II. 36968/4, t. j. da se z uveljavljanjem novega obrtnega zakona z ozirom na § 446 o. z. njihov prejšnji delokrog ni v ničemur omejil, prav tako pa tudi ne razširil. Če hoče postati pokrajinski fotograf portretni, mora izpolniti vse pogoje po t. 77 § 23 (1) o. z.

Izobrazba brivskega naraščaja.

Kr. banska uprava je s svojo rešitvijo z dne 26. novembra 1935, VIII. No. 6797 krajnemu šolskemu odboru obrtne nadaljevalne šole v Mariboru in Celju naročila, da obvesti upraviteljstvo tamkajšnje obrtne

strokovne nadaljevalne šole, naj v sporazumu z združenjem organizira in uvede za vajence brivske, frizerske in sorodnih strok namesto strokovnega risanja praktičen pouk po mojstrih, kakor je to uvedeno v Ljubljani.

* Dne 23. marca t. l. se vrši pri kr. banški upravi vrbaske banovine Banja Luka ofertalna licitacija za zgradbo stalnega mostu preko reke Sane v Bosanskem Novom.

Ali ste že Ček. račun 10.860
poravnali naročnino!

ZANATSKA BANKA

KRALJEVINE JUGOSLAVIJE A. D.

PODRUŽNICA LJUBLJANA

Gajeva ulica 6.

Centrala Beograd.

Delniška glavnica Din 75.000.000

Udeležba države Din 30.000.000

Glavna podružnica Zagreb
 Podružnica Sarajevo

PODELJUJE

obrtnikom in obrtnim podjetjem menična in hipotekarna posojila, kredite na tekoči račun, posojila na zastavo državnih vrednostnih papirjev, delnic Narodne banke in Priviligirane Agrarne banké.

SPREJEMA

na obrestovanje vloge na hranilne knjižice in tekoči račun, katere izplačuje brez omejitve.

UPRAVLJA

imovino in fonde obrtniških ustanov in organizacij. Izvršuje vse ostale bančne posle.

Brzjavni naslov: »Zanatska« Ljubljana. — Telefon št. 30-20. — Račun Poštne hranilnice št. 14.003.

Kreditno društvo

MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice
 in kredite v tekočem računu vsem
 kredita zmožnim osebam in tvrdkam

»INDUS«, tovarna usnja in usnjenih izdelkov, družba z o. z. Ljubljana

Tovarna gonilnih jermen izdeluje v najboljši kakovosti: Vse vrste transmisijskih jermen znamke »Panther«, »Kron«, Indus »Special-Citrontan«. Tehnične predmete za tekstilno industrijo kakor Pikerje, udarne kapice, udarna jermena, manšete, tesnila itd.

Tovarna usnja izdeluje vse vrste usnja, krom in galunski stroj, telečji in goveji boks, kravine, dulboks, blankusnje, usnje za knjigoveze, svinjsko usnje za galanterijo in sedla.

Tovarna galanterijskih izdelkov izdeluje kovčege, gamaše, opasače, žoge, aktovke itd.

DOMAČI KAPITAL!

DOMAČI DELAVCI!